

КОНСТАНТИНОВ Максим Дмитрович

Київський інститут Національної гвардії
України

АНТИКОРУПЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИНАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Антикорупційна діяльність у військових частинах Національної гвардії України (НГУ) є важливим елементом забезпечення дисципліни, правопорядку та ефективності виконання службово-бойових завдань. Корупційні прояви в армійських структурах можуть призводити до зниження боєздатності, порушення військової етики та підриву авторитету державних інституцій. Тому боротьба з корупцією в НГУ є стратегічним завданням керівництва, що реалізується через законодавчі ініціативи, внутрішній контроль та співпрацю з антикорупційними органами. Корупція є однією з найсерйозніших загроз для ефективного функціонування державних інституцій, зокрема силових структур. У військових частинах Національної гвардії України (НГУ) корупційні прояви можуть призводити до зниження рівня боєздатності, втрати довіри до командного складу та порушення військової дисципліни. Антикорупційна діяльність у НГУ набуває особливого значення в умовах воєнного стану та реформування сектору безпеки, оскільки запобігання та викорінення корупції сприяє зміцненню обороноздатності країни. Реформа кадрової політики, створення електронної бази особового складу для запобігання маніпуляціям із кадровими призначеннями, обов'язкове декларування майна та доходів військових посадовців, проведення незалежних атестацій для керівного складу, корупція в логістиці та розподілі ресурсів, неправомірне використання військового транспорту в особистих цілях, крадіжка та перепродаж пального, боєприпасів та продовольства, зловживання під час розподілу гуманітарної допомоги та військової техніки, фінансові махінації, присвоєння коштів,

виділених на грошове забезпечення військовослужбовців, виплати «мертвим душам» або незаконні преміальні на користь керівництва, використання бюджетних коштів не за призначенням, основні корупційні ризики у військових частинах НГУ, закупівлі та матеріально-технічне забезпечення, непрозорі тендери на закупівлю озброєння, техніки, боєприпасів та амуніції, надмірно високі ціни на товари та послуги через змову між постачальниками та посадовцями, використання неякісної продукції, що може загрожувати життю та здоров'ю військовослужбовців.

Національна гвардія України (НГУ) активно впроваджує заходи з запобігання та протидії корупції у своїх військових частинах. Зокрема, Національна академія НГУ розробила низку документів, спрямованих на забезпечення доброчесності та врегулювання конфліктів інтересів серед особового складу. Серед них — правила доброчесної поведінки та положення про процедури врегулювання конфліктних ситуацій. Для повідомлень про можливі корупційні правопорушення створено спеціальну електронну адресу та телефон довіри.

У 2023 році Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) та інституції сектору оборони, включно з НГУ, посилили співпрацю для розбудови доброчесності та протидії корупції. НАЗК розпочало роботу з формування політики доброчесності відповідно до стандартів НАТО, що передбачає тісну взаємодію з усіма органами безпеки та оборони. Крім того, при Генеральному штабі Збройних Сил України створено окремий підрозділ із запобігання корупції, що свідчить про загальнодержавні зусилля у боротьбі з корупцією в секторі оборони. Однак, попри ці заходи, у минулому лунали звинувачення щодо корупції в керівництві НГУ. Наприклад, у 2017 році екс-командир полку "Азов" Андрій Білецький передав військовій прокуратурі докази корупційних схем у Нацгвардії. Таким чином, НГУ впроваджує комплексні заходи для запобігання та протидії корупції, співпрацюючи з національними антикорупційними органами та міжнародними партнерами. Кадрова корупція, призначення на посади за хабарі або через протекціонізм, незаконне присвоєння

військових звань, продаж місць у навчальних закладах та корупція при проходженні курсів підвищення кваліфікації. Механізми запобігання та боротьби з корупцією в НГУ, підвищення прозорості та відкритості, використання системи «Prozorro» для публічних закупівель, опублікування звітів про використання бюджетних коштів, залучення громадськості та ЗМІ до контролю за діяльністю НГУ.

Посилення контролю та відповідальності, внутрішні перевірки військових частин із залученням незалежних експертів, підвищення відповідальності за корупційні правопорушення, включаючи кримінальне покарання, введення механізмів захисту для викривачів корупції, використання цифрових технологій, запровадження електронного документообігу для уникнення корупційних схем, автоматизація процесів закупівель та кадрового обліку, створення анонімної платформи для повідомлень про корупцію, останніми роками було викрито та притягнуто до відповідальності низку посадових осіб, причетних до корупційних схем у військових частинах. Наприклад, у 2023 році завдяки співпраці антикорупційних органів та правоохоронців було викрито розкрадання державних коштів, виділених на закупівлю продовольства для військових. Такі випадки демонструють важливість постійного контролю та ефективної антикорупційної політики.

Отже, антикорупційна діяльність у військових частинах Національної гвардії України є життєво необхідною для забезпечення боєздатності та довіри до військового командування. Реалізація ефективних механізмів запобігання корупції, впровадження прозорих процедур та посилення відповідальності за корупційні дії дозволить зміцнити обороноздатність країни. Запобігання корупції в Національній гвардії України має бути спільним завданням державних органів, громадськості та міжнародних партнерів, адже лише спільними зусиллями можна досягти високих стандартів чесності та ефективності у військових структурах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України «Про запобігання корупції». Верховна Рада України, 2014. — Це основний законодавчий акт, що регулює питання боротьби з корупцією в Україні, зокрема в державних органах та структурах, таких як Національна гвардія.
2. Дмитрів, О. П. (2017). «Запобігання та протидія корупції в секторі безпеки та оборони України». — Видавництво Національної академії Національної гвардії України. — Описує ключові аспекти боротьби з корупцією в оборонному секторі та роль Національної гвардії у цьому процесі.
3. Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК). Офіційні публікації та звіти про заходи по боротьбі з корупцією у секторі оборони. — Це джерело містить офіційну інформацію про законодавчі ініціативи та результати антикорупційної діяльності.
4. Козаченко, О. В. (2018). «Корупція в оборонному секторі України: проблеми та шляхи вирішення». — Видавництво «Академічний пріоритет». — Стаття, яка аналізує стан корупції в оборонному секторі, зокрема в контексті Національної гвардії.
5. Процедури публічних закупівель в Україні (ProZorro). Офіційний сайт: <https://prozorro.gov.ua/>. — Платформа для прозорих закупівель, що активно використовується для запобігання корупційним схемам в усіх сферах, в тому числі в секторі оборони.
6. Закон України «Про Національну гвардію України» — містить положення, що регулюють діяльність НГУ, включаючи правила внутрішнього контролю та боротьби з корупцією.